No. 1519

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5,00; voor de buitensteden f 6,00; franco door het geheele Rijk.

Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DINGSDAG, 20 APRIL.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen f 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* r[illegible] 15 cents per regel. — Voor alle advertentien word[illegible] 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 19 April.

Voor honderd jaren, en thans.

In het nieuwjaar, dat wij zijn ingegaan, herleeft, als vóór honderd jaren, op nieuw de natuur. Als vóór honderd jaren bloeit zij reeds op het veld en in den hof, en vertoonen zich de vriendelijke sleutelbloem en veldviool en maagdelief, de Oostersche nageltakken en keizerskroonen, en huppelt en sjilpt menig vogeltje door het hout. Als vóór honderd jaren rijst de zon aan den hemel; en terwijl aller menschenwerk op de aarde oprijst, valt en verdwijnt, blijft zóó de steeds verwisselende natuur onveranderd in haren regelmatigen loop. Zij is het afbeeldsel der Kerk en van *die zon* voor weinige maanden begroet als den »*Oriens, Splendor lucis æternæ et sol justitiæ:*" Christus vertoont zich weder aan onze oogen als overwinnaar, en van uit de eeuwige stad gebiedt Hij zijnen zegen: »*urbi et orbi.*"

Toen, eene eeuw geleden, de zaken zich jaarlijks ontwikkelden als thans; hoe voorspelde toen menige vijand van Christus den nabijzijnden ondergang van Zijne Kerk! En nu de bladzijden der geschiedenis [illegible] liggen, lezen wij daar niet de zegepraal der Kerk bij den ondergang van hare vijanden?

Nadat de weelde van een verwijfd hof en de knak, dien Frankrijk kreeg van het Gallikanismus en Jansenismus, de zegevierende opvoering van Molière's Tartuffe hadden mogelijk gemaakt; stond er een vaandrager der goddeloosheid op, en plantte de oproervaan tegen Christus, door den eigenwaan van Luther opgestoken, midden in het allerchristelijkste koningrijk. Men kent zijnen oorlogskreet tegen Christus: »verplet den eerlooze!" Men kent de woede, met welke hij tegen den Zaligmaker alles te wapen riep. De *Loges-Maçonniques* namen hem, oud geworden, op: hij stierf, zonder de »schoone dingen te zien" welke hij verwachtte. Toch was de oorlog tegen de Jesuiten reeds uitgebroken, het triumviraat (1) regeerde in Frankrijk, Spanje en Portugal, en kort daarna brak de revolutie-stortvloed van 1789 over Europa los.

Weldra stortte, met den val van Louis XVI, geheel het maatschappelijk gebouw in elkander.

Zwijmeldronken van vreugd bezong men de overwinning op Christus. Zijn Stedehouder was gevlugt en stierf in ballingschap; Zijn gezalfde op het schavot ontzield, het Kruis in het slijk gesmeten; de priesters en verdedigers waren gedood of verjaagd; de Zondag was afgeschaft. De kunsten spraken de taal van Palmyre en Athene; de staatkunde en het volken-bestier die van Sparta en Rome; de hoogere wetenschappen die der Egyptische Isis: de vrijmetselaars-loges stonden open; want er was geen geheim meer. Eene weifelende en zwakke Regering was gevallen; eene tweede beeldstormerij over Frankrijk gegaan: een klein volk had het twaalf maal sterkere zijne driekleur-vlag opgedrongen, en de opstand had gezegevierd. De Ik-zelf [illegible] sprak van uit de hoogte, en op het Altaar der hoofdkerk van Frankrijks hoofdstad, was de verzinnelijkte Menschkoning van Weisshaupt, de oppermagtige REDE, als zigtbaar bewijs der overwinning, ter vereering gezeteld. (2)

Dat was het toppunt. En bij de blindheid door die zegepraal veroorzaakt, zag men God niet meer, wiens regtvaardigheid, als de zon achter eene wolk, verborgen scheen.

In de stoffelijke orde nogtans werd die zegepraal weldra gekend als eene ramp, door de stroomen bloeds, de conscriptie-slavernij in naam der vrijheid, de berghooge schulden, de verarming, en het wegvlieden der volks-welvaart. En duur betaalde Nederland het vermaak van de driekleur-vlag in het allerchristelijkste koninkrijk boven de witte geplant te zien: dáárbij zonk zijn rijkdom, zijne zeemagt, en zijn invloed als natie — welligt voor immer.

Het principe des oproers, het Protestantsch, het rationalistisch principe (3), vergroot tot de toepassing, werd onmagtig en ijdel bevonden; het vonnis was daarboven geveld, en den bedrogen volken gingen de oogen open. Dat principe, willens den steen tegen den berg op te wentelen, om er de eeuwige stad onder te begraven, zwoegde al meer, naarmate de last zwaarder werd van te leeren door te ontkennen, te regeren door het oproer, op te bouwen door de vernieling, de haven te bereiken zonder roer. En dat zwoegen wordt den volkeren ondragelijker, naarmate de omvang des werks zich heeft uitgebreid! De steeds loggere vracht neigt al meer en meer naar de diepte, en dreigt de aanvoerders te verpletteren.

Ook strekte Gods hand zich op eene bijzondere wijze uit over het Protestantismus; het werd medegesleept in den val van het kunstig gebouw van 1648: in den val der Staten gingen de Staatskerken verloren, die er tegen aan leunden.

Maar daarbij werkte Gods hand ten voordeele der verdrukte Katholijken in Engeland, Nederland en Amerika: en het bekeerings-werk begon, juist door de zegepraal der omwenteling; en het overweldigt de wereld gelijk een stormwind.

Zoo hield de ontbinding der elementen van tegenspraak gelijken tred met de verjeugdiging der Kerk.

En zie! in 1848 begon een nieuw drama; en men riep zich voor den geest, 1789 en 1793; en men waande de maatschappij op nieuw verloren, en de Kerk op nieuw als weggevaagd!

Maar neen: anders was de uitslag!

Gelijk het gedierte, ofschoon onbekend met de wetten der bouwkunde, door instinct een krakend gebouw verlaat, en het licht zoekt, om zeker te zijn van de redding; zoo overkomt het menschelijk geslacht soms een angstig schrikken, en zoekt het licht en redding. De lange rei, door de von Stolberg's en anderen geopend, en waarbij zich zoo vele Engelschen, naar waarheid ingelicht, aansluiten, staat dáár als voorbeeld; en denkers der eerste orde kwamen haar vergrooten; zij verlieten het instortend gebouw, en zochten licht en redding.

Wáár toch is licht, wáár is redding?

Bij hem alleen die sedert Luthers tijden een voorwerp van tegenspraak was: bij den Zaligmaker wien men, eene eeuw geleden, den oorlog op leven en dood ging aandoen.

Zijne dienaren hernemen in de achting der volken de plaats der oude dagen. Zijn dag, de Zondag, de dag, dien Hij gemaakt heeft, wordt op nieuw als heilig uitgeroepen, in Parijs en in Weenen. Frankrijk en Duitschland buigen zich voor den Verrezene, voor het Licht der wereld; en de groote staatsregeling van 1789, zinkende onder haar eigen gewigt, steekt de hand uit naar den sterkere, naar de godsdienst van den zoo lang vergeten en bespotten Christus, als alléén kunnende redden uit het gevaar van te vergaan.

En zóó is het als voor honderd jaren weer lente voor de Kerk. En gelijk in de Lentedagen der vorige eeuw, klimt de zon naar het Zenith. Maar eene merkwaardige bladzijde der geschiedenis is sinds geschreven: *die andere zon*, »de *Oriens, splendor lucis aeternae et sol justitiae*" staat in *dezen* Paschen heerlijker en schitterender voor onze oogen; terwijl verzengd en verschrompeld voor den aanblik des Verrezenen de schrikgestalten der Revolutien, de hervorming en ongodisterij nederliggen: en van uit de eeuwige stad, die rustig nederzit op de puinen Babels, ging ook nu weder, onder het jubelen ter eere des overwinnaars de zegen »*urbi et orbi*" op, en de uitnoodiging aan alle volken der aarde; »Laat ons feest houden, niet langer met het oude zuurdeeg van ongeregtigheid; maar met ongezuurde brooden van regtvaardigheid, waarheid en deugd!" opdat wij, verlost van zonden en rampen, beter en gelukkiger worden!

De Februarij-Aflevering van den *Katholiek* bevat een merkwaardig eerste opstel over *het Christendom der Groninger School*, dat in de eerstvolgende Aflevering zal voortgezet worden. Het werd tijd dat de katholijke wetenschap van de phase des ongeloofs, aangeduid onder den naam van *de Groninger School*, kennis nam; ten overstaan der gereformeerde orthodoxie had zij te schoon spel. Wij danken den *Katholiek*, dat hij die taak wel op zich heeft willen nemen.

Een der resultaten, tot welke het onderzoek van den *Katholiek* al aanstonds geleid heeft, is dat de *Groninger School* eigentlijk geene aanspraak heeft op eene eigene denominatie, maar veeleer de school van den Duitscher Nitzsch verdient genoemd te worden. Dat de gereformeerde bestrijders van Groningen dat van een Katholijk (men weet dat zij »dom, arm en gemeen" geacht worden te zijn) moesten vernemen! Na de bronnen opgegeven te hebben, waaruit *de Groninger leer* echt en zuiver kan geput worden, vervolgt de *Katholiek* aldus:

»Voorts hebben wij nog eene bron te noemen, en wel de bron van de vermelde bronnen zelven. 't Is wel vernederend het te zeggen; waartoe echter zouden wij 't verheelen? Heeft Nederland met zijne stoffelijke grootheid ook de grootheid van den geest, de genialiteit verloren? zelfs de genialiteit der dwaling? Wij staan bij onze naburen in de schaduw; wij geven bijna niet, maar ontvangen bijna immer, en wij ontvangen van onze naburen, inzonderheid van de Duitschers, niet zelden wat zij zelven niet meer willen; wij leven als het ware van den afval. Ook de Groninger school, helaas! mag op genialiteit, op oorspronkelijkheid geen aanspraak maken, hoe zij ook den roem er van begeere. *Hare beschouwingswijze van den* [illegible] *doms heeft zij ontleend aan eenen* [illegible] *de beschouwingswijs van Karl Ludwig Nitzsch* (1) *niet slechts genaturaliseerd, maar wil ze zooveel mogelijk als inboorlinge des lands, als Groninger produkt doen voorkomen, in Nederlandschen dos gestoken.*

»De werken van dien Karl Ludwig Nitzsch leveren ons dus een der voornaamste hulpmiddelen, om het nieuwe, onleerstellige Christendom te leeren kennen. Te meer om de volgende reden. *Nederland*, het vroeger zoo republikeinsche Nederland, was steeds en is nog tamelijk conservatief, behoudsgezind in stuk van godsdienst, van voorvaderlijke leering: Nederland is nog tamelijk Christen in den natuurlijken zin des woords. Het is dus geen wonder, dat de Groninger Hoogleeraars schuchter en voorzigtig zijn in hunne uitdrukkingen; dat zij hunne nieuwe, onchristelijke denkbeelden in oude christelijke woorden gieten, zich schikkende in dezen naar de vatbaarheid, naar de zwakheid zoo men wil, der goê gemeente. Pareau in zijne *Hermeneutica* (2) toont opzettelijk de betamelijkheid, de nuttigheid, de noodzakelijkheid van zulk eene wijze, liefderijke schikking. Wij willen hier niet onderzoeken, met welk een naam men zulk eene onopregtheid eigentlijk moet bestempelen, maar slechts wijzen op de moeijelijkheid, daaruit ontstaande, om de Groninger denkwijs bij zulk eene spreekwijze regt te vatten. Doch hier komt ons de Duitsche eerlijkheid van Nitzsch te stade. Hij mogt in Duitschland zeggen, wat hij dacht; en het zeggen zonder windsels, zonder omwegen. Zijne voornaamste werken zijn: 1. *De revelatione religionis externa eademque publica.* Leipsig, 1808; 2. *De discrimine revelationis imperatoriae et didacticae*, in twee bundels uitgegeven, Wittenberg 1830."

Welke aanspraak op oorspronkelijkheid behoudt dan nu *de Groninger School?* Geene! Wij gelooven dat Groningen den *Katholiek* niet danken zal voor de dienst aan de nagedachtenis van Nitzsch bewezen.

Omtrent den dood en de bekeering van Prins Paul van Wurtemberg leest men in de *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, onder de berigten uit Parijs:

»Wij zijn thans door de legatie van den Koning van Wurtemberg binnen deze hoofdstad uitgenoodigd te verklaren, dat al deze bijzonderheden nopens den dood [illegible]

---

(1) Choiseul, Aranda en Pombal.

(2) Eene vrouw leende zich tot dit schandaal. Zij is onlangs gestorven.

(3) De opstand is de heiligste der pligten.

(1) Men moet dezen Nitzsch niet verwarren met zijnen zoon, Karl Immanuel Nitzsch. De zoon [illegible] den vader; hij is een regtzinnig Theoloog, [illegible] de Luthersche fakulteit van Theologie te Berlijn.

(2) § XXXIII, 4, 5.

en de geloofsverandering van den Prins van Wurtemberg, geheel met de waarheid strijdig zijn."

Deze verklaring van de Wurtembergsche legatie is noodig gesteld. Inderdaad het verhaal omtrent de geloofsverandering en den dood van Prins Paul van Wurtemberg, zoo als dat door het *Journal des Débats*, de *Emancipation* en andere bladen was opgemaakt, is onjuist. De Prins is niet bekeerd op zijn ziekbed; hij heeft dien grooten stap gedaan, toen hij nog gezond was, in de maand Januarij jl. Eveneens schijnen de vele bijzonderheden omtrent de verrigtingen van den Nuntius aan zijn sterfbed, de verbolgenheid van zijn kleinzoon den hertog van Nassau, en diens verwijten en verwijdering verdicht, zoodat de Wurtembergsche legatie te regt verklaren kan, dat de gemelde bijzonderheden geheel in strijd zijn met de waarheid. Maar heeft de legatie ook niet een weinig den schijn van te willen verheelen, dat de overgang van den prins van Wurtemberg tot de katholijke godsdienst werkelijk heeft plaats gehad? De verklaring schijnt blijkbaar met dat doel gesteld, ofschoon vruchteloos. Het is onmogelijk omtrent een zoo belangrijk feit, als de bekeering van een zoo aanzienlijk man, eenigen twijfel te doen ontstaan. De poging daartoe aangewend zal alleen strekken om meer licht over de zaak te werpen en haar meer in de bijzonderheden te doen kennen.

Het *Journal des Débats* verbeterde eenige onnaauwkeurigheden in zijn berigt aangaande de laatste oogenblikken van Prins Paul van Wurtemberg. De Pausselijke Nuntius was daarbij niet tegenwoordig, en zijn kleinzoon de hertog van Nassau heeft zich niet toornig verwijderd, maar is gebleven. Bij zijn sterven waren tegenwoordig met prinses Mathilde, de baron de Walchler, Wurtembergsch gezant, de heer Berryer, zijn schoonbroeder Prins Jerome, in wiens armen hij is gestorven, benevens zijne nicht en neef, prinses Mathilde en de Prins-President der Republiek.

Prins Paul had uit zijn eerste huwelijk met eene protestantsche prinses Charlotta van Saxen-Altenburg (overl. 12 Dec. 1847) vier kinderen, t. w. prinses Helena, echtgenoote van den grootvorst Michael van Rusland, broeder des Keizers; prinses Pauline, hertogin douairière van Nassau; de prinsen Frederik en August van Wurtemberg. Bij zijn tweede (morganatisch) huwelijk met eene katholijke prinses, Lady Scottingham, heeft hij geene andere kinderen verwekt, dan de gravin de Montessay, die gevolgelijk eene nicht is van prinses Mathilda.

Prins Paul, die sedert 40 jaar in Frankrijk woonde, heeft reeds verleden jaar aan zijne begeerte om Katholijk te werden, gevolg gegeven en [illegible] de Ravignan onderwijs genoten. [illegible] werd hem door Mgr. den Nuntius het H. Vormsel toegediend. Ll. Zondag ontving de zieke vorst het H. Oliesel en Woensdag werden door Mgr. den Nuntius de H. Sakramenten der Stervenden toegediend, in tegenwoordigheid van bloedverwanten en vrienden, die de Prins door de levendigheid en opregtheid van zijn geloof en onderwerping uitermate heeft gesticht.

"De bekeering van Prins Paul, zegt eene correspondentie, zal een diepen indruk maken in zijn geboorteland, welks bevolking zeer gehecht is aan de Luthersche leer; daarom is het noodig de bovengemelde onnaauwkeurigheden te verbeteren."

De *Assemblée Nationale* roemt de dapperheid van Prins Paul betoond in Russische dienst, en spreekt met even veel lof van de uitmuntende hoedanigheden van zijn geest en hart, die hem bemind maakten bij allen die hem kenden.

»De bekeering van Prins Paul — zoo leest men in eene korrespondentie van de Belgische *Emancipation* — is eene nieuwe zegepraal voor de zaak van het Katholicismus. De lasteraars moeten het bezigen van het woord *intrigue* opgeven. De prins had inderdaad reeds voor twee jaren het verlangen om Katholijk te worden. In het begin van 1850 had hij een eerste onderhoud met Eerw. P. de Ravignan, door wiens welsprekendheid en apostolischen ijver zoovele schrandere vernuften tot de erkenning van de katholijke waarheden gebragt zijn.

»Ik moet nog een woord voegen bij de bijzonderheden die ik heb medegedeeld over de laatste oogenblikken van den vorst. Niet een priester van Parijs, maar wel de Apostolische Nuntius heeft den stervende het H. Oliesel toegediend. De priester, die bij het ziekbed van den Prins tegenwoordig was, heeft eenvoudig de H. Olie van de Magdalena-Kerk afgehaald. Reeds in de maand Jan. ll. had de Nuntius aan den vorstelijken bekeerling het H. Vormsel toegediend."

Z. H. Pius IX heeft het ridderkruis der orde van den H. Gregorius de Groote verleend aan den heer Leray de Chaumont, groote grondeigenaar in den staat New-York, die op zijne landgoederen een groot aantal katholijke kerken gebouwd of daartoe geldelijke bijdragen gegeven heeft. Dit bewijs van vaderlijke toegenegenheid van Paus Pius IX is allezins verdiend, vermits in den heer Leray een aanzienlijk en vroom Katholijk wordt beloond, door wiens ijver en zorgvuldige bemiddeling duizenden landverhuizers bij hunne komst in de Nieuwe Wereld die gasthuizen vinden, welke hen aan het verlaten Nederland en aan het gewest hunner eeuwige bestemming herinneren.

De bloei en uitbreiding der Katholijke Kerk in Groot-Brittanje, in 10 jaren tijds, kan men opmaken uit de volgende getallen:

	1842.	1852.
Engeland en Wallis.		
Kollegien	8	10
Mannenkloosters	3	17
Vrouwenkloosters	20	62
Kerken, Kapellen enz.	487	611
Priesters	624	1032
Schotland.		
Kerken, Kapellen	69	98
Statiën	24	40
Priesters	86	124

De helden van Rome in 1849.

In de aflevering voor April ll. van de *Revue des Deux Mondes* leest men een curieus hoofdstuk betreffende eene dier zonderlinge vrouwen, welke in onze eeuw zoo dikwijls voorkomen, t. w. Margaretha Fuller, geboren 23 Mei 1810, en welke schipbreuk leed den 15den Julij 1850 op hare reis van Italie naar Amerika. Men heeft de gedenkschriften dezer zonderlinge vrouw in het licht gegeven; een der drie uitgevers is een zeer bekend filosoof, namelijk Ralph Emerson. Te Rome huwde Margaretha Fuller met den markies d'Ossoli en nam met dezen een groot aandeel in de revolutie, die Pius IX noodzaakte zijne Staten te ontvlugten. De aanteekeningen getrokken uit de korrespondentie van Margaretha Fuller hebben intusschen zekere historische feiten opgehelderd, welke aanvankelijk werden betwijfeld en waarover de *Revue des Deux Mondes* zich aldus uitlaat:

»Men herinnert zich dat in de *Herinneringen* die de prinses Belgiojoso, nu ongeveer een jaar geleden, uitgaf, de waarheid bevestigd werd van zekere woorden in de pausselijke cirkulaire. Eveneens is het gelegen met de *Gedenkschriften* van Margaretha ten opzigte van zekere andere feiten. Gedurende het beleg van Rome door de Fransche troepen werd Margaretha door de prinses Belgiojoso benoemd tot bestuursier en opzigtster van het gasthuis der *Fate Bene Fratelli.* Dáár kon zij alle gekwetsten zien, en hunne taal, hun vaderland en hun oorsprong erkennen; zij laat zich de volgende bekentenis ontsnappen:

»Bijna [illegible] waarheid, ik weet zeer wel dat er slechts weinig Romeinen onder de strijders zijn."

»Volgens die bekentenis van Margaretha-zelve, zijn er geen Romeinsche burgers overwonnen geweest, maar wel eene bende uit allerlei natien zamengesteld, in één woord, het leger van Mazzini. Ziedaar dus een volledig erkend feit waardoor op eene duidelijke wijze de regtsvraag wordt toegelicht, of Frankrijk het regt had de Romeinsche Republiek te vernietigen. Men herinnert zich dat de partijen, die aan de expeditie naar Rome vijandig waren, altijd hebben ontkend dat de strijders vreemdelingen waren. Na de verzekering van Margaretha mag men er niet meer aan twijfelen.

»Een ander feit: Margaretha, op zekeren dag van Rieti terugkomende, alwaar zij haar kind ter minne had besteed, hield eenige uren stil in eene geringe herberg aan den landweg, toen eensklaps de kastelein buiten zich zelven van schrik de kamer in kwam stuiven, uitroepende: »Wij zijn verloren, daar komt het legioen van Garibaldi aan. Die lieden plunderen altijd en indien wij hun niet alles geven, dan zullen zij ons doodschieten." Margaretha stelde den waard gerust door de vertering te betalen, die de soldaten in de herberg maakten nadat zij die hadden overrompeld. De soldaten van Garribaldi waren dus wel degelijk, gelijk men het vroeger gezegd heeft, de schrik der vreedzame Italianen. In plaats van het vaderland te verdedigen, behandelden zij het als een overwonnen gewest. Dit eenvoudige feit heft dien [illegible] allen twijfel op, ofschoon onze radikalen de waarschijnlijkheid daarvan onophoudelijk hebben in twijfel getrokken.

Z. M. de Koning is gisteren avond ten 10½ ure met den gewonen spoortrein van 's Hage alhier aangekomen en heeft zich onmiddellijk naar de Nieuwe Stads Herberg begeven, van waar Z. M. omstreeks 1½ ure met de stoomboot *de Stad Harlingen* naar Harlingen is vertrokken.

Z. M. heeft benoemd tot lid der Kommissie voor de vaart op den Rijn, te Amsterdam, den heer C. F. Quien, en den ingenieur van den waterstaat R. Musquetier tot bouwmeester van de landsgebouwen te 's Gravenhage.

In de eerste drie maanden van dit jaar hebben 's rijks middelen opgebragt $f13,287,477.60\frac{1}{2}$, dat is $f326,295.56$ meer dan in de eerste drie maanden van 1851. De directe belastingen hebben $f4,331,644$ opgebragt, dat is $f87,485$ meer; de in- en uitg. regten, enz. $f1,073,46$[illegible] dat is $f61,997$ meer; de accijnsen $f4,991,804$, dat is $f75,790$ meer; registratie, zegel, successie, enz. $2,362,05$[illegible] dat is $f69,165$ minder; regt van waarborg op gouden en zilv. werken $f31,979$, dat is $f2,784$ minder; posterijen $f357,843$, dat is $f34,217$ meer; loterij $f138,74$[illegible] dat is $f138,683$ meer. Deze laatste vermeerdering spruit alleen voort uit de eenigzins vroegere verantwoording wegens de 216de loterij, dan in het vorig jaar wegens de 213de.

Het gerucht loopt dat de hooge waardigheid van inspecteur-generaal der infanterie in Nederland, zal worden aangeboden aan Z. D. H. den generaal hertog Bernard van Saxen-Weimar, onlangs uit Ned. Oost-Indiën teruggekomen.

'sGRAVENHAGE, 18 April. Eergisteren zijn voor den Hoogen Raad, kamer van burgerlijke zaken, onder voorzitterschap van den heer Mr. J. op den Hooff, de pleidooijen gevoerd in de zaak van Jhr. R. L. van Andringa de Kempenaer, eischer, [illegible], tegen de erfgenamen van wijlen Z. M. Koning Willem II, gedaagden, prok. Clant.

De heer Mr. van Raalte, voor den eischer optredende, heeft zijne rede aangevangen met de opmerking, dat het thans het laatste bedrijf gold van het drama, dat sedert twee jaren is opgevoerd en waarvan de ontknooping met zoo gespannen verwachting te gemoet wordt gezien. Hij heeft daarop in korte trekken het standpunt van partijen en het gewigt der zaak doen uitkomen, om, getrouw aan de gedragslijn, vroeger door hem afgebakend en in acht genomen, zich ten deze alleen te houden aan de daadzaken, die op het proces betrekking hebben, en daar buiten te zullen laten, wat geacht kon worden, daartoe niet te behooren.

De eischer had voorts nog dezer dagen een bundel stukken aan den Raad doen toekomen om in het helderste licht te stellen de verkeerde beschuldigingen, die men hem zoo dikwijls had aangedaan, alsof hij die aangewend zou hebben ten eigen bate; zoodat hij wel genoodzaakt is geworden, die stukken, tot behoud zijner eer, over te leggen. De pleiter is daarop overgegaan tot eene herinnering aan de daadzaken, die het proces zijn voorafgegaan, en aan den verderen loop der procedure. Na deze kortelijk te hebben uiteengezet, heeft hij zich de vraag, waarop het hier alleen aankomt, ter beantwoording voorgesteld, of het getuigenverhoor, bij arrest van den Raad van 4 April 1851 bevolen, heeft [illegible] het kontrakt in deze moet uitmaken, namelijk, of de eischer, als mandataris van wijlen Koning Willem II, diverse geldelijke verpligtingen jegens derden heeft op zich genomen, en of Z. M., met het doel om den eischer daarvoor schadeloos te stellen, zich bij akte van 26 Jan. 1849 jegens hem had verbonden? Pleiter meent, met de meeste gerustheid, die vraag bevestigend te kunnen beantwoorden. Hij heeft voorts de geheele zaak nader toegelicht en vervolgens gekonkludeerd tot toewijzing der vordering.

De heer Mr. Delprat, die voor de gedaagden het woord voerde, heeft de gestelde vraag zijnerzijds ontkennend beantwoord en zijne overtuiging uitgedrukt, dat het getuigen-verhoor niet heeft opgeleverd de feiten, tot welker bewijs dat verhoor was toegelaten. Hij heeft betoogd, dat die feiten niet alleen onbewezen zijn, maar dat zelfs de ingestelde enquête voor een deel het tegendeel heeft bewezen van hetgeen had moeten blijken; dat toch de eischer in gebreke is gebleven, het bewijs over te leggen, dat hij werkelijk, als mandataris van den Koning, geldelijke verpligtingen jegens derden had op zich genomen; dat ook de verklaringen der getuigen nederkomen op onbestemde gissingen, die niets bepaalds uitdrukken; en dat, wat de bijgebragte voornaamste getuigen betreft, indien hunne verklaringen al konden strekken tot bevestiging van het door wijlen Koning Willem II op den eischer gegeven mandaat, daaruit dan nog geenszins het bewijs voortvloeide van de uitvoering, door den eischer aan dat mandaat gegeven; dat ook een der laatstgenoemde getuigen, de generaal Nahuys, ofschoon in den beginne niet gewraakt zijnde, omdat hij vóór het proces bij de zaak geen belang scheen te hebben, evenwel in den loop van het getuigen-verhoor zelf had verklaard, daarbij wel degelijk belang te hebben; zoodat deze niet kon geacht worden, een onpartijdig getuige te zijn. De pleiter heeft daarop nog eenige beweringen aan den pleiter van eisch nader ter toetse gebragt en wederlegd, en ten slotte verklaard te persisteren bij zijne konklusie tot afwijzing der vordering.

Nadat Mr. van Raalte had gerepliceerd, heeft Mr. Faber van Riemsdijk, voor de gedaagden de duplick voorgedragen en in den loop daarvan betoogd, dat de eischer, drie maanden na 's Konings dood, aan de kommissie ter likwidatie, op uitnoodiging van Koning Willem III, een staat en opgave had ingediend van al de akten, verbindtenissen en overeenkomsten, door of van wege-

wijlen Koning Willem II aangegaan; en bewcerde de Pl., dat daarop voorkwamen twee akten of verbindtenissen voor éénen en denzelfden persoon, terwijl de eene ten behoeve van van Gorkum en de andere voor derde personen moest dienen, en dat de heer de Kempenaer op dien staat had genoteerd, dat het eerste kwartaal op beide die akten door den Koning in leven betaald was.

Daarna ontving de heer de Kempenaer zelf op zijn verzoek verlof, eenige door den laatsten advokaat tegen hem ingebragte beschuldigingen te wederleggen. Nadat dit geschied was, lichtte de heer Faber van Riemsdijk zijne gebezigde woorden nader toe, en gaf te kennen, dat het zijne bedoeling niet was geweest den eischer van kwade trouw te beschuldigen; vervolgens is het nemen van konklusie, door den heer prokureur-generaal van Maanen, bepaald op heden over 8 dagen.

STATEN-GENERAAL.

EERSTE KAMER.

Zitting van Zaturdag 17 April.

In deze zitting is door de Kommissie van Rapporteurs verslag uitgebragt omtrent de navolgende wets-ontwerpen, als:

dat tot goedkeuring der overeenkomst met Groot-Brittannie gesloten, betreffende de scheepvaart tusschen Nederland en de Ionische eilanden;

dat, betreffende het regt van patent;

dat rakende den vrijdom van den accijns op het gedistilleerd, en

dat tot amortisatie van schuld over 1851.

De beraadslagingen over die wets-ontwerpen zijn bepaald op Dingsdag aanstaande.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 17 April. Er is geen belangrijk staatkundig nieuws te melden. Heden heeft het Wetgevend Ligchaam geen zitting gehouden. In die van gisteren heeft de Kamer het rapport aangehoord van den heer Derinck over de hermunting van het kopergeld.

— Gisteren heeft de zaak betreffende het in beslag nemen der goederen van de familie Orleans voor de regtbank van eersten aanleg gediend. De regtbank heeft [illegible] Ministerie zich onbevoegd verklaard om in deze zaak te vonnissen. De advokaten der familie van Orleans, de heeren Berrijer en Paillet hebben de reden willen vernemen van deze verklaring waarop de zaak acht dagen is uitgesteld.

— De leden van het Wetgevend Ligchaam zijn er nog altijd zeer ontevreden over, dat zij zich zoo bezwaarlijk met de ministers in betrekking kunnen stellen. Zelfs op de dagen dat de ministers openbare audientien verleenen, laat men hen zeer lang wachten, voor zij toegelaten worden.

— De *Moniteur de l'Armée* bevat het programma van de plegtigheden, die bij het overreiken der nieuwe vaandels met de adelaars aan het leger den 10 Mei op het Veld van Mars zullen plaats hebben.

— De minister van algemeene politie heeft op nieuw strenge bepalingen verordend ten opzigte van die personen, welke onder het toezigt der justitie staan. Zij zullen genoodzaakt zijn zich voortaan alle veertien dagen voor de bevoegde autoriteiten te vertoonen en van hunne verblijfplaats steeds eene naauwkeurige opgave te doen. Voor die departementen, waar de socialistische woelingen nog niet hebben opgehouden, zijn de bepalingen bijzonder streng.

— Ieder die gratie van Lodewijk Napoleon heeft verkregen, moet de volgende verklaring onderteekenen:

Ik ondergeteekende verklaar met erkentelijkheid de genade aan te nemen, welke mij de Prins-President der Republiek verleend heeft, en verbind mij, nimmer deel te zullen nemen aan een geheim genootschap, mij niet meer met staatkunde bezig te houden en de regering getrouw te blijven, welke Frankrijk aan zich zelf, door de stemming van 20 en 21 Dec. gegeven heeft. Ik verbind mij [illegible] autoriteiten te zullen schikken.

— Het blijkt thans, dat ook Jérôme Bonaparte en de gen. Ordener dotatien hebben bekomen en wel de eerste van 30,000 fr. per jaar.

— Onder de Senateurs, die ontevreden zijn dat zij geene dotatie hebben gekregen, noemt men den heer Lemarro die 300,000 fr. inkomen heeft en meent dat men hem nog wel 30,000 fr. daarbij had kunnen geven, even als aan zijn kollega Ernest de Girardin, die toch ook 150,000 fr. inkomen heeft.

— Op het fort Lamalgue bevonden zich 279 personen uit het departement der Neder-Alpen die tot deportatie veroordeeld waren; daarvan zijn er nu ll. Donderdag 260 in vrijheid gesteld.

— Een brief uit Bastia aan de *Gazette de Lyon* doet zien dat een Italiaansche generaal, een vlugteling, van daar naar Parijs vertrokken is met nieuwe plannen voor de geheime genootschappen in Italie. Het schiereiland zou in drie koningrijke verdeeld worden. Napels zou aan den dikken Murat, Noordelijk Italie aan den hertog van Leuchtenberg, met de toestemming van Rusland, en Midden-Italie aan den hertog van Toskanen ten deel vallen. De Paus zou alzoo niets meer zijn dan Bisschop van Rome. De generaal die dit plan ontworpen heeft, is een gelukzoeker van de ergste soort.

— De gezant te Konstantinopel, de heer de Lavalette, die sedert eenige dagen te Parijs is, zal tot grootkruis van het legioen van eer en tot een aanzienlijk gezantschap benoemd worden.

— Te Athene is eene zamenzwering ontdekt tegen het leven des Konings. In den Senaat is zulk een twist ontstaan tusschen den minister van Justitie en een lid der oppositie, dat de voorzitter de zitting moest opheffen.

— Berigten van Cairo luiden weder meer oorlogzuchtig. De onderkoning schijnt zich op een ernstigen tegenweer voor te bereiden.

— Men schrijft uit Mekka, dat de oproerige Wechabieten de troepen des sultans verslagen en Mekka veroverd hebben. Zoo men zegt, worden zij door den onderkoning van Egypte ondersteund, ten einde den sultan in moeijelijke omstandigheden te brengen. Deze nederlaag is op last van den groot-vizier verzwegen, omdat de tijding van de inneming der heilige stad een ongunstigen indruk op de bevolking maken zou.

MADRID, 12 April. Bij koninklijk besluit, wordt kwijtschelding verleend van boeten, wegens drukpersdelikten.

— Er hebben talrijke inhechtenisnemingen door het geheele land plaats gehad van personen, die wegens hunne progressistische denkwijze bekend staan.

— De markies Riario Sforza, gezant van Sicilie, wordt eerstdaags alhier verwacht. Hij is tevens de overbrenger van de orde van den H. Januarius, voor de heeren Bravo Murillo en de Viluma. Spanje heeft van zijne zijde twee grootkruisen der orde van Karel III naar Napels gezonden. Men maakt hieruit op, dat alle geschillen, tusschen de beide regeringen, in der minne zijn bijgelegd.

— De *Nacion* verzekert dat de infant, don Sebastian, bereid is, de regten der koningin Isabella te erkennen, en dat hij zich ten dien einde naar Madrid zal begeven, waar hij vervolgens met ter woon zal gevestigd blijven.

— Uit Lissabon wordt berigt dat in Portugal kuiperijen werden gesmeed, waaraan de Fransche konsul die bij de schipbreuk van de *Porto* verongelukt is, niet vreemd zou zijn. De hertog van Saldanha heeft te vergeefs gewenscht dat het hof zijne reis naar de Noordelijke provincien uitstelde, om niet op den verjaardag van den opstand te Oporto te zijn. Desniettemin is het hof den 15 vertrokken, maar om niet dan tegen het einde der maand te Oporto te komen.

De *Diario di Goberno* bevat het dekreet waarbij de verkiezingen voor de 24 vakante plaatsen in de Kamer van Afgevaardigden geregeld worden. Men denkt evenwel dat de ultra-liberale partij de overhand zal behouden.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 18 April. De Hessische Konstitutie is thans met goedkeuring van den Duitschen Bond uitgevaardigd. De bepalingen nopens godsdienst en onderwijs zijn zonderling aanmatigend van de zijde van den Staat, en lijnregt strijdig met de thans te dier zake in Pruissen bestaande vrijzinnige bepalingen.

— Den 12 dezer is te Meiningen van een Prins bevallen, de Erfprinses Charlotte, geboren Prinses van Pruissen, dochter van Prins Albert en Prinses Marianne der Nederlanden.

— Bij het Sleeswijk-Holsteinsche leger werden in 1848, 1849, 1850 en 1851 gewond 3836 personen en daarvan lieten 1364 het leven op het slagveld. Aan inwendige ziekten en door andere oorzaken stierven 1050 krijgslieden en het getal invaliden bedraagt 1402. Onder het eerstgenoemd getal telde men 347, die niet in Sleeswijk-Holstein zijn geboren.

— Men schrijft uit Lucern dat bijna al de leden van den voormaligen grooten raad van de bevoegdheid zullen gebruik maken om de hun opgelegde boete bij wijze van eene vijfjarige gedwongen leening aan de staatskas te voldoen. Slechts de zich buiten 's lands bevindende leden als Siegwart-Muller, de staats-schrijver Meijer en de regeringsraad Hautt nemen daar geen deel aan, want zij herinneren zich zeer goed dat de Nürnbergers niemand ophangen of zij moeten hem beet hebben.

— Uit Christania wordt berigt, dat de ingenieur Egeberg aldaar heeft uitgevonden een nieuw werktuig om ijs te zagen, hetwelk door stoom bewogen, den vorm heeft eener lokomotief, van zes getande raderen is voorzien, en vier zagen in beweging brengt, welke in het ijs twee evenwijdige diepe insnijdingen maken. Hetgeen tusschen deze insnijdingen ligt wordt door werklieden met den bijl weggehakt.

Door middel van dat werktuig werd onlangs in de haven en de reede van Christania in zeer korten tijd eene breede gleuf in het ijs gemaakt, waardoor 33 schepen konden uitzeilen naar hunne verschillende bestemmingen.

De volkspetitie voor eene algemeene *amnistie* wordt druk onderteekend vooral door de liberalen, hetgeen echter voor ettelijke konservatieven eene reden is om niet mede te teekenen.

BERLIJN, 18 April. De Zuid-Duitsche Staten verlangen de toelating van een Oostenrijksch gevolmagtigde op ons tolkongres, en hebben dien wensch schriftelijk te kennen gegeven; Pruissen kan echter dat verlangen niet inwilligen, daar men vooreerst alleen over de aanneming van het September-verdrag handelen zal.

WEENEN, 16 April. Volgens de *W.-Ztg.* is de papiercirkulatie in de maand Maart met 4,554.016 fl. verminderd. Zij bedroeg ult. Maart 276,460.273 fl.

— Het bevestigt zich dat Z. M. de Keizer bij besluit bepaald heeft, dat de in 1848 gedekreteerde opheffing der Jesuiten niet voor Lombardije van kracht is.

— Men zegt dat de overledene President-minister von Schwarzenberg eene memorie heeft nagelaten, die thans reeds in 's Keizers handen is, en waarin het door hem gevolgde politieke stelsel wordt beredeneerd en uitvoerig uiteengezet, ten betooge, dat in de handhaving daarvan de waarborg voor den Europeschen vrede ligt.

ITALIE.

Brieven uit Florence van den 9den April berigten, dat het ministerie Baldasseroni niet de hand heeft geleend aan de ontworpen vernietiging der wetten van Leopold, en dat het dienvolgens is afgetreden. De heer Boccella was met de zamenstelling van een nieuw kabinet belast.

Het ontwerp-traktaat tusschen Sardinie en Frankrijk is te Turijn den 13 April door den Senaat behandeld, die het waarschijnlijk zal aannemen.

BELGIE.

BRUSSEL, 18 April. De graveur Wiener zal eene medaille vervaardigen ter nagedachtenis van Mgr. van Bommel, bisschop van Luik, prijkende op de eene zijde met het borstbeeld van Z. Hoogw. en bevattende op de keerzijde een kort overzigt van den herderlijken loopbaan van den Prelaat. De medaille zal 30 lijnen doorsnede hebben. Het kapittel heeft besloten in de St. Paulus-hoofdkerk een monument ter eere van Mgr. van Bommel te doen oprigten.

— Eene brochure van den heer de Decher, getiteld *De partijgeest en de volksgeest* heeft veel debiet; reeds zijn twee editien uitverkocht.

— De zittingen der beide Kamers over 1851—1852 zijn bij besluit des konings op 17 dezer gesloten.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 19 April.

ONDERTROUWD (15 April): P. D. Schouw Sandvoort met S. C. Hagedoorn.

GETROUWD (15 April): E. Devonshire, wed. met J. Feltman.

BEVALLEN (16 April): L. E. van Batenburg, geb. Kleman, Z. - P. H. Stemler, geb. Kuyper, D. - M. C. J. de Waal, geb. Beetz, D. — (17 April): Reintje Dinandt, geb. Groll, Z.

OVERLEDEN (14 April): J. S. van Ensom, 44 j. — (15 April): 't Kind van A. van Scheltema, 10 w. - Notaris H. W. Cramer J. Wz., 42 j.

Van 12 tot 17 April 1852 zijn ingeschreven:

Voltrokken Huwel.	44.	Levenloos aangegeven Zonen. . .	[illegible]
Geborenen	190.	dito dito Dochters .	[illegible]
Overledenen . . .	105.	Elders overl. en alhier ingeschreven	[illegible]

Totaal	Gehuwde Paren	427.	Sedert primo Januarij 1852.
	Geborenen	2633.	
	Alhier overledenen.	1772.	
	Elders overl. en alhier ingeschr.	53.	

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 17 April. Heden zijn 200 blokken *Banca* TIN tot *f* 48 afgedaan

AMSTERDAM, 19 April.

GRAANMARKT.

Poolsche Tarwe tot vorige prijzen aan consumptie verkocht, andere soorten zonder handel: 129, 130 ℔ b. Poolsche *f* 304, 310.

Rogge *f* 3 a 5 hooger met goeden handel; verkocht in Entrepot: 124 ℔ n. Odessa *f* 195; 122 ℔ n. Donau *f* 198; in Cons.: 125 ℔ Anclammer *f* 223; 123 ℔ ger. Holsteins. *f* 193; 117 ℔ o. Gedr. *f* 185; 123 ℔ Pruiss. *f* 212.

Garst iets lager: 115 ℔ n. Deens *f* 272.

Haver zonder handel.

Boekweit slap; 123 ℔ Amersfoorder *f* 215.

Koolzaad. Holsteinsch 50 £. — Op 9 vaten Olie in April ek. 51; Oct. 54 £. *Lijnzaad f* 5 lager; 107/8 ℔ Riga *f* 225; 107/8 ℔ Koningsb. *f* 230; 109/10 ℔ Oost-Indisch *f* 290; 113/14 ℔ Odessa *f* 282. *Raapolie* op 6/w. *f* 30¾; Vliegend *f* 29¾; 1°. Mei ek. *f* 29; Sept. *f* 30¾; Oct. *f* 31¼; Nov. *f* 31½; Dec. *f* 31¾. *Lijnolie* op 6/w. *f* 28¼; Vliegend *f* 27¾. *Hennepolie* op 6/w. *f* 36¼; Vliegend *f* 35¼.

De aan-, uit- en doorvoer van levensmiddelen te Amsterdam, van 13 tot en met 17 April, zijn geweest als volgt:

Aanvoer: Rogge L. 68. — Tarwe L. 762, 10 M. — [illegible] L. 5, 13 M. — Garst L. 98, 15 M — Rijst 85,605 [illegible]

Uitvoer: Tarwe L. 175, 9 M., 80 K. — [illegible] Boonen 2 M. — Meel 1009 Ned. ℔.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fonds	Rente	17 APRIL 4½ u. gebl.	19 APRIL	4 u.	gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	61⅝	61 11/16	61¼	61 3/16
Dito Dito	3	72⅞	72⅞	72 15/16	
Dito Dito	4	93½	93⅜	93½	93 7/16
Dito Obligatien O. I.	4	92⅞	93		
Amortis. Syndic.	3½	92⅛			
Handel-Maatschappij	4½				
Aand. Rijn-Spoorweg		99	99¼		
Aand. Holl S. M.		68			
Obligatien					
BELGIË, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½	50 7/16			
Dito bij Rotsch. en Volksv		50 11/16	50 11/16	50¾	
DENEMARK, Obligatien.	3	67	67	67 1/16	
SPANJE bij *Ardoin* 1835	5				
Dito Nieuwe	1	21⅝	21 13/16	21 15/16	21 15/16
Dito 2/m. Beurveil.					
Dito	3	47⅞	47 15/16	48	
Dito Binnenl. 2400 P.		42 5/16	42½	42⅝	42 7/16
Coup. Certifik.					
Passive		5 11/16	5¾	5 13/16	
Fransche Uitgest.		5 1/16	5¾	5 1/16	
PORTUGAL te Londen 5 pCt. nu	4	40⅝	40 5/16	40⅞	
Dito Dito		38 11/16	38⅞	38 11/16	
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	106¼	106⅛	105¼	
Dito Dito 1828 en 1829		105⅛			
Cert. bij d°, 1831 en 1833		95⅛			
Dito	4½	103⅝			
Dito bij *Hope*	4	89¼	90		
Dito bij *Stieglitz en C°*.		89½	89¾		
Dito bij id. 5de Serie	4	89¼			
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito			68⅛	68 15/16	
POLEN, Aand. à fl. 500					
Dito met Lot. à 300					
AMERIKA, Bank-Actiën		4 13/16	4¾	4 13/16	
PRUISSEN, Aand met Lot. R. 50 *f*					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	74 11/16	74¾	74¾	
Dito	2½				
Dito Nieuwe	2½	39 5/16	38⅞	39⅛	
Dito Nieuwe	5	85	84⅝	85	84 15/16
Weenl. Bank bij *Goll en C°*.		80⅛			
Dito	4				
letter B	5	85	84⅞	85	84 15/16
Aand. met Loting fl. 500	*f*				
Nieuwe dito	250				
NAP. LS. Cert. *Lam en Boumer*	5 pCt.				
BRAZILIË te Londen 1824	5		99⅛	99¼	
Dito Leening 1843	5	98⅛			
Dito, £ 200					
PERU [illegible]	4½	105¼			
MEXICO	5	34½	34½	34⅝	34 9/16
VENEZUELA 6 pCt. nu	3	48⅛			
NEW GRENADA 6 pCt. nu	1½	23⅛	23½		
ECUADOR		4¼	4 3/16		

Polen, Cert. 4 pCt. 81⅞; Nieuwe Leening 29¼; Grenada uitgest. 10 13/16, ⅞; Venezuela uitgest. 18⅛.

Over het geheel was onze fondsenmarkt zeer geanimeerd en waren zoo Binnenl. als Buitenl. effekten hooger te plaatsen. Van laatstgenoemde was zulks inzonderheid het geval met alle soorten van Spaansche, in dewelke vele kooporders zijn geëffektueerd. Van Amerik. fondsen valt niets bijzonders te vermelden.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt., Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

Wisselkoers.

Parijs	2/m. *f*	56½	Livorno	2/m. *f*	38¾
„	zigt „	56⅞	Napels	„ „	80½
Bordeaux	2/m. „	56⅛	Petersburg	„ „	1,84½
„	½/m. „	56¾	Weenen	6/w. „	28¾
Madrid	3/m. „	246	Augsburg	„ „	35
Cadix	„ „	246	Frankfort	„ „	98½
Seville	„ „	242	Hamburg	2/m. „	35 3/16
Bilbao	„ „	243	„	zigt „	35 9/16
Lissabon	„ „	42	Londen	2/m. „	11,95
Porto	„ „	42	„	zigt „	12,—
Genua	2/m. „	46½	Rotterdam	„	⅛

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 17 April. Belg. leen. 2½ pc. 53¾; 1840, 5 pc. 101⅛; 1848, 100; 1852, —; Spanje Ard. 1 pc. 21¼; Binnenl. 3 pc. 42½; Coupons, —; Rom. Leening 1835 95¾.

PARIJS, 17 April. Fransche 3 pc. 72,20; id. 4 pc. —,—; 4½ pc. 101,20; Schatk. —,—; Bank-Actien 2800,—; Belg. 1840, 5 pc. 103¾; 1842, 5 pc. —; 4½ pc. 98¾, 2½ pc. —; Rusland 4½ pc. —; Napels 5 pc. 103,25; Spanje, Buitenl. 3 pc. 48¾; Binnenl. 3 pc. 42½; Holl. 2½ pc. 61½; Piemont 1834, —,—; 1849, 975,—; 1852, 975,—; Haïti 260,—; Rom. Leening 1850, 97¾.

LONDEN, 17 April. Cons. kont. 99¾ a 99⅞; op tijd 99¾ a 99⅞; Braz. 99 a 100; 1829/39 98 a 100; Den. 3 pc. 78 a 80; N. L. 5 pc. 104 a 105; Ecuad. 4⅞ a 5⅛; Gren. 23¾ a 24¾; Uitgest. 10¾ a 11; Mexiko 33⅞ a 35⅛; Peru 4½ pc. 105 a 106½; Uitgest 65 a 66; Rusl. 1822 5 pc. 115 a 116, (N.) 4½ pc. 104 a 104½; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 38¾ a 39¼; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 21⅛ a 22⅛; 3 pc. 48 a 48½; Coup. cert. 2½ a 2¾; Passive 5⅛ a 5⅜; Holl. 2½ pc. 62 a 62½; id. 4 pc. 93¾ a 94¼; Venez. 46 a 48½; Uitgest. 18 a 19.

BERLIJN, 17 April. Schuldbr. 3½ pc. 90½; Loten —; Rusl. Stiegl. 4 pc. 95½; Pools. 4 pc. 86½; Loten fl. 200 21½; id. fl. 300 25½; id. fl. 500 88½; Amsterdam zigt 142½; id. 2/m. 142.

HAMBURG, 17 April. Rusl. Eng. Leen. 109½; Stiegl. 4 pc. 89½; Spanje, Ard. 5 pc. 20⅝; Binnenl. 3 pc. 39¼.

FRANKFORT, 17 April. Met. 5 pc. 78¼; 4 pc. 62¾; 2½ pc. 41⅞; Bank-Actien 1265; Darmst. Loten fl. 50 93; id. fl. 25 29½; Badensche Loten fl. 50 64; id. fl. 35 38¾; Nassausche 27½; Holl. 2½ pc. [illegible]; Werk. Sch. 4 pc. 94; Syndic. 3½ pc. 92¾.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 17 April. E. van Duijn, Philips van Marnix, Batavia. - W. W. van Epen, Waterloo, Soerabaya. - T. Schut, Walvisch, Banjoewangie.

HELVOET, 17 April. P. Strybos, Welkom, St. Ubes.

UITGEZEILD:

HELVOET, 17 April. S. Bevely, Elisabeth, Charleston E.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BANJOEWANGIE, Walvisch, Schut 6,690 b. Koffi, 2,120 kann. Suiker, 879 sch. Tin, 1,876 boss. Bindrottingen, N. H. M.

HAVANA, Zuiderzee, de Jong 615 k. Suiker, W. van Kempen; 396 k. dito, Luden en van Geuns.

MIDDELBURG.

BATAVIA, Zeepaard, Giltjes Lzn. 3,260 b. Koffij, 3,030 kann. Suiker, 876 sch. Tin, 2,440 boss. Bindrottingen, N. H. M.

GEPRAAIDE SCHEPEN.

Den 2den Feb. op 33° Z. Br., 28° 55' O. L. Lewe van Nijenstein, Kapt. Borchers, v. Bat. n. Amst.

Den ...... op 5° 20' N. Br. 24° 3' W. L. Wamphoa, Kapt. Kuyk, v. Bat. n. Rotterdam.

Kapt. Schut, van Banjoewangie in Texel binnen, rapporteert gepraaid te hebben: den 26 Maart op 44° 20' N. Br., 16° 20' W. L. een Rotterdammer Galjoot, toonende N°. 329?

„ Kapt. van Epen, van Banjoewangie in Texel binnen, rapporteert gepraaid te hebben:

Den 13 Jan. op 31° 38' Z.Br., 37° 33' O.L. Ystroom, Kapt. de Meester, van Batavia naar Amsterdam.

Den 21en Jan op 35° 30' Z.Br., 21° 53' O. L.: Cornelis Smit, Kapt. van der Wal, van Banjoewangie n. Rotterd.

Den 22sten Jan. bij Kaap Agulhas, Menado, Kapt. Rijken, v. Batavia naar Rotterdam.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 19 April in lading naar:

Keulen	J. Nolt, Catharina.
„	E. Coesen, Colln N°. 15.
Ludwighaven	C. Haus, Ludwighaven N°. 9.
Dusseldorp, Neus en Urdingen	H. Meeuwsen, Niederrein N°. 5.
Heilbron	V. Andres, Sokrates.
Mainz	W. Keller, Mainz N°. 1.
Frankfort	P. J. Herbert, Frankfort N°. 12.
Manheim	J. J. Reijndorp, Kust van Brazilien.
Weesel	F. Beijer, Wilhelmina.

KEULEN, 17 April aangekomen:

Kapt. Wilson van Amsterdam met 4277 Ctn.
„ J. Savelkols „ Rotterdam „ 3149 „

Rijnhoogte KEULEN 17 April 6 vt. 10 dm.

(1846) In Amsterdam is op den 18 April 1852 overleden de Zeer-Eerwaarde en Geleerde Heer SWERUS UTBERG, R. C. Priester en Rustend Pastoor van Oude-Tonge.

(1844) Heden overleed alhier, na voorzien te zijn geweest van de troostvolle genade-middelen onzer Moeder de Heilige Kerk, onze teêrgeliefde jongste Zoon, FRANCISCUS.

Doctor VAN MENS
EN
H. C. C. VAN MENS,
geb. EELTIES.

BREDA,
den 17 April 1852.

(1847) God nam heden onzen *lieveling* weder tot zich. Tien maanden nagenoeg waren wij gelukkig in zijn bezit.

J. A. BRUINEMAN.
W. A. BRUINEMAN,
SCHOENMAKER.

WEESP, 17 April 1852.

Algemeene Postwagen Onderneming

DOOR **D. VAN RUIJVEN.**

NIEUWE DIENST tusschen *UTRECHT* en *WOERDEN*.

Dingsdag, Donderdag en Zaturdag over *de Meeren* en *Harmelen*.

Van *Utrecht* omstreeks 9 ure, na aankomst der Spoortreinen van *Amsterdam* en *Arnhem*, en der Diligences van *Amersfoort*, *Groningen*, *Friesland* en *Overijssel*.

Van *Woerden* des namiddags 4 ure, in correspondentie met de Spoortreinen naar *Amsterdam* en *Arnhem*, en der Diligences naar *Amersfoort*, *Groningen*, *Friesland* en *Overijssel*.

en tusschen

UTRECHT en *WIJK bij DUURSTEDE*.

Over *Vechte*, *Bunnink*, *Odijk*, *Werkhoven* en *Choten*.

Maandag, Woensdag en Vrijdag van Utrecht 's morgens omstreeks 9 ure, na aankomst der 1e Spoortrein uit *Amsterdam* en der Diligences van *Amersfoort*, *Groningen*, *Friesland* en *Overijssel*.

Van *Wijk bij Duurstede*, des namiddags ten 4 ure, in Correspondentie met de Spoortreinen naar *Amsterdam*, en der Diligences naar *Amersfoort*, *Groningen*, *Friesland* en *Overijssel*.

Kantoren: Te Utrecht, in de Lange Viesteeg bij den Ondernemer D. van Ruijven. Idem, Tolsteeg Barrière bij Reijnders. Wijk bij Duurstede, de Zwaan, bij van den Broek. Woerden, de Goude Leeuw, bij A. C. van der Kas. (1845)

Bij J. G. MEIJER te *Arnhem* is uitgegeven en, op aanvrage, bij alle Boekhandelaren des rijks verkrijgbaar:

GEDACHTENIS AAN DE EERSTE H. COMMUNIE, of GEESTELIJKE HERINNERINGEN voor jongelingen en jonge dochters, benevens eene herhaling der lessen en vermaningen hun bij de voorbereiding tot de eerste H. Communie gegeven. Met een gedachtenis-plaatje, 3e veel verbeterde uitgave. Prijs . . . . *f* 0.20

GEBEDEN EN GEZANGEN benevens de **GELOOFSBELIJDENIS**, bij gelegenheid der eerste H. Communie. Prijs . . . . . . *f* 0 10

GEDACHTENISPLAATJES aan de Eerste H. Communie, per 100 stuks . . . . . . *f* 2.00

Eerstgenoemd [illegible] passend geschenkje voor genoemde gelegenheid. Twee uitgaven werden binnen weinige jaren uitverkocht, hetgeen voor ons land, wel als eene aanbeveling kan aangemerkt worden. De *Gebeden en Gezangen* zijn mede reeds tweemalen herdrukt, en door toevoeging der geloofsbelijdenis, tot een algemeen gebruik op dien dag zelven, bijzonder geschikt gemaakt.

Als zeer passende en goedkoope *Catechismus-prijsjes* mogen aanbevolen worden:

M. REITERS. **GEBEDEN TER BEWARING DER ONSCHULD**, enz. In twee soorten, voor jongens en meisjes. 2e druk. 8 bladz met gedrukten omslag. Prijs 5 Cts. of per 100 *f* 3 00.

Bij bovengenoemde zijn onlangs mede van de pers gekomen:

HET BROODGELOOF, of WAARSCHUWING TEGEN VERZAKING DES GELOOFS voor stoffelijke belangen. Prijs *f* 0.30

GODSDIENSTIG HANDBOEKJE VOOR ARME EN BEHOEFTIGE HUISGEZINNEN, in half linnen band gebonden à *f* 0.50

Beide werkjes zijn door een' waardigen priester tezamengesteld, met het oog op de werkelijke behoeften in onze dagen. Van het eerste is door *de Tijd* en de *Cath. Stemmen* reeds vroeger loffelijke melding gemaakt; van het andere werden binnen twee maanden, hoewel [illegible] anderhalf duizend Exempl. verspreid. De korte en hartelijke taal over de belangrijkste godsdienstige onderwerpen, maken eene algemeene verspreiding wenschelijk. Het boekske zij daarom den H. Geestelijken en de Conferencien van den H. Vincentius van Paulo beleefdelijk aanbevolen.

NB. Alle werkjes zijn *kerkelijk goedgekeurd*, en bij getallen, tegen aanzienlijk verminderde prijzen verkrijgbaar. In die gevallen verzoekt de uitgever *directe* en *vrachtvrije* aanvragen. (1843)

Bij den Uitgever dezer Courant is verkrijgbaar:

Korte Oefeningen voor de MAAND MEI,

TER EERE DER H. MAAGD MARIA.

Met 30 Staalplaten,

voor iederen dag der maand, fraaije uitgaaf met roode kaderen, in cartonn'n bandje.

Prijs 60 Cents, in plaats van *f* 1.40.

CONTES du Chanoine SCHMID, traduits par A. CERFBERR DE MÉDELSHEIM, illustrations par Gavarni, 1 vol. gr. in 8°. . . . . *f* 7.50

REVUE CATHOLIQUE de la Jeunesse, Recueil mensuel illustré, Religion, Education, Instruction, Récréation, Première Année 1850. . . . *f* 3 50

LA BRETAGNE, par M. JULES JANIN, 1 vol. magnifique ilustré de gravures sur acier et bois, noirs et coloriés, relié avec or et couleurs sur plat et doré sur tranche . . . . *f* 10.50

BRETAGNE ET VENDÉE. Histoire de la Révolution Française dans l'Ouest, par PITRE CHEVALIER, illustré par A. Leleux, O. Ponguilly, T. Johannot, même reliure, 1 vol. . . . . *f* 12.00

LA TOURAINE ANCIENNE et MODERNE, par STANISLAS BELLANGER, avec une préface de M. l'abbé ORSINI. Illustrée par M. M. Frère, Brevière, Lacoste ainé, L Noel, Mauduison, Engelmann et Graf, Ernest Meijer, Geniet, de Bar, etc. etc., 1 vol. même reliure. . . . . *f* 10 00

LA NORMANDIE, par JULES JANIN, illustrée par M. M. Morel-Fatio, Tellier, Gigoux, Daubigny, Debon, H. Bellangé, Alfred Johannot, même reliure *f* 11.50

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.